Pilot Verkeersexamen

Versie augustus 2021

Het verkeersexamen legt al bijna 90 jaar de basis voor veilig fietsen door kinderen

Verkeerseducatie is onmisbaar voor kinderen om veilig deel te kunnen nemen aan het verkeer. In Nederland is het daarom al bijna 90 jaar goed gebruik dat kinderen in groep 7 of 8 het verkeersexamen afleggen. Op deze leeftijd gaan kinderen steeds meer zelfstandig de weg op en verder weg van huis. Het verkeersexamen bestaat uit een theoriegedeelte en een praktijkexamen, waarbij getoetst wordt of de leerlingen de theorie goed kunnen toepassen in het echte verkeer.

Deelname aan het verkeersexamen is en blijft belangrijk

De laatste jaren neemt het aantal scholen dat het Verkeersexamen aanbiedt aan hun leerlingen af. Vooral het praktijkexamen blijft achter. VVN, Tour de Force en andere verkeersorganisaties vinden dit een zorgelijke ontwikkeling; te veel slachtoffers vallen in de leeftijd van 12-14 jaar. Zij zien graag dat naast verkeerseducatie ook het verkeersexamen onderdeel uitmaakt van de eindtermen van het basisonderwijs, zodat ieder kind toegang heeft tot veilig leren fietsen. Ook is het belangrijk dat in het voortgezet onderwijs (meer) aandacht komt voor verkeersonderwijs. Het is lang niet altijd vanzelfsprekend is dat veilig leren fietsen wordt opgepakt door de ouders/verzorgers. Bovendien: uit onderzoek van VVN blijkt dat maar liefst 20% van de scholen die niet meedoen aan het praktijkexamen aangeeft dat dit komt omdat een deel van de kinderen geen fiets heeft of te weinig fietservaring heeft. Meer hierover in de factsheet 'Ieder kind een fiets'.

Gemeenten en provincies spelen een belangrijke rol als aanjager en facilitator bij het verankeren van het verkeersexamen op scholen. Slechts 19% van de scholen die meedoen, zijn in staat om het verkeersexamen zelfstandig te organiseren met leerkrachten en/of (verkeers)ouders. De overige scholen worden ondersteund door de gemeente of een maatschappelijke organisatie. In de pilot Verkeersexamen streven de F10 gemeenten ernaar om het verkeersexamen structureel onderdeel te maken van het lesprogramma in de bovenbouw van alle basisscholen.

Pilot Verkeersexamen in Rotterdam: 100% deelname aan het Verkeersexamen in 2022

Rotterdam ziet de fiets als hefboom in de mobiliteitstransitie (Fietskoers 2025), en zet vol in op het faciliteren en stimuleren van fietsen. Educatieve projecten hebben hierin een belangrijke plek: jong geleerd is oud gedaan. Het aandeel fietsverplaatsingen is relatief laag in Rotterdam, maar ook het aantal scholen dat meedoet aan het verkeersexamen ligt fors onder het gemiddelde. Dit moet veranderen vindt de gemeente. De ambitie is om in 2022 (en hierna) alle leerlingen uit groep 7 mee te laten doen aan het praktisch verkeersexamen.

Sinds 2016 heeft gemeente Rotterdam de organisatie van het praktisch verkeersexamen uitbesteed aan de organisatie Rotterdammers4Rotterdammers (R4R). Dit is een maatschappelijk platform voor ondernemers, dat 8 á 9 maatschappelijke projecten per jaar organiseert en ondersteunt. R4R schakelt het bureau Halo Jobbing in voor de daadwerkelijke uitvoering.

Alle basisscholen in Rotterdam worden actief uitgenodigd voor deelname aan het praktisch verkeersexamen. Voor het praktijkexamen wordt in iedere wijk een fietsroute uitgezet langs zes controleposten. Op de startlocatie wordt eerst een beheersproef en fietskeuring gedaan, zodat alleen de leerlingen die veilig kunnen fietsen aan het verkeersexamen meedoen. Voor kinderen die zelf geen fiets beschikbaar hebben, wordt een leenfiets ter beschikking gesteld. De school wordt volledig ontzorgd en hoeft alleen maar te zorgen dat de kinderen klaarstaan op de startlocatie op de afgesproken tijd.

In 2019 was het aantal leerlingen dat in Rotterdam heeft deelgenomen aan het praktijkexamen al bijna verdubbeld.

<2016	2019	2022
Ca. 900 leerlingen Ca. 25%	1740 leerlingen 48%	Alle leerlingen uit groep 7 100%

Tips voor een succesvolle aanpak

Zorg voor een solide vrijwilligersnetwerk
Juist scholen met een lage ouderparticipatie hebben het Verkeersxamen het hardste nodig. Investeer daarom in een vast vrijwilligersnetwerk dat bij de gemeente aangesloten is om het tekort aan hulpouders op te vangen.

Regel structurele financiering
Verkeersveiligheid van kinderen vraagt investeringen. Zorg dat de financiering hiervan structureel geborgd is. Zoek eventueel samenwerking met derde partijen zoals Business Clubs om het examen te (co)financieren.
In Rotterdam bedragen de totale kosten per leerling ongeveer € 64, waarvan ca. 1/3 wordt gedragen door R4R.

Communicatie is key
Zorg voor een gestroomlijnde organisatie, een centraal loket en een duidelijke boodschap, zodat scholen makkelijk de weg kunnen vinden, tijdig aanhaken en overtuigd zijn van de meerwaarde van het Verkeersexamen. Bouw aan een vanzelfsprekende traditie!

Maak het scholen en ouders zo makkelijk mogelijk
Er zijn tal van professionele organisaties (o.a. VVN, Halo Jobbing) die de scholen kunnen ontzorgen bij de organisatie van het Verkeersexamen. De gemeente kan ook zelf bijdragen door het ontwikkelen van een fijnmazig web van vaste examenroutes in iedere wijk, waarmee kinderen (en ouders) kunnen oefenen. Maak het zichtbaar en laagdrempelig!

Onder de vlag Veilig fietsen naar school hebben de Tour de Force en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat - samen met de F10 gemeenten en maatschappelijke organisaties - zes verschillende pilots opgezet en uitgevoerd. In totaal hebben 15 gemeenten hieraan meegedaan. De pilots zijn geëvalueerd door Ecorys. Ecorys heeft de belangrijkste resultaten en leerervaringen uit deze pilot in deze factsheet samengevat.

ECORYS

Ook aan de slag met het Verkeersexamen?

Wilt u ook dat meer scholen in uw gemeente of regio mee gaan doen met het Verkeersexamen? Of u wilt als school meer weten over het hoe en waarom van het Verkeersexamen? Op examen.vvn.nl/vvn-praktisch-verkeersexamen staat onder meer een e-learning en een handleiding voor organisatoren/scholen.

Informeer bij het Regionaal Ondersteuningsbureau Verkeersveiligheid wat de mogelijkheden zijn in uw regio of raadpleeg de toolkit verkeerseducatie van CROW op www.crow.nl/mobiliteit-en-gedrag/tools/toolkit om te zien welke organisaties u kunnen ondersteunen bij de uitvoering.